

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 227/2021 van 3 december 2021

Betreft: Advies m.b.t. een ontwerp van koninklijk *besluit houdende uitvoering van sommige bepalingen van de wet van 17 september 2005 met betrekking tot de activiteiten op het gebied van het lanceren, het bedienen van de vlucht of het geleiden van ruimtevoorwerpen (CO-A-2021-229)*

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig mevrouw Marie-Hélène Descamps en mevrouw Alexandra Jaspar en heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Frank Robben;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Thomas Dermine, Staatssecretaris voor Relance en Strategische Investerings, belast met Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de minister van Economie en Werk, (hierna: de aanvrager) ontvangen op 20/10/2021;

Gelet op het verslag van Alexandra Jaspar;

brengt op 3 december 2021 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvrager verzocht op 20/10/2021 het advies van de Autoriteit met betrekking tot het ontwerp van koninklijk besluit *houdende uitvoering van sommige bepalingen van de wet van 17 september 2005 met betrekking tot de activiteiten op het gebied van het lanceren, het bedienen van de vlucht of het geleiden van ruimtevoorwerpen* (hierna: het ontwerp).
2. Het ontwerp strekt ertoe uitvoering te geven aan een aantal bepalingen van de wet van 17 september 2005 *met betrekking tot de activiteiten op het gebied van het lanceren, het bedienen van de vlucht of het geleiden van ruimtevoorwerpen* (hierna: de wet van 17 september 2005). De aldus ontworpen regeling komt in de plaats van die welke is vervat in het gelijknamige koninklijk besluit van 19 maart 2008 waarvan artikel 16 van het ontwerp de opheffing beoogt.
3. Meer bepaald voor wat betreft de inrichting van een Nationaal register van de ruimtevoorwerpen overeenkomstig artikel 14, §1 van de wet van 17 september 2005, en de uitvoering van een effectenstudie als bedoeld in artikel 8, §2 van dezelfde wet, bevat het ontwerp bepalingen die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens.
4. Na raadpleging van het voormelde Nationaal register van de ruimtevoorwerpen en het Repertorium van machtigingen stelt de Autoriteit vast dat de geïllustreerde verwerking van gegevens voornamelijk betrekking heeft op rechtspersonen, en slechts in ondergeschikte orde natuurlijke personen betreft. Aldus dusdanig verduidelijkt de Autoriteit dat het onderstaand advies louter betrekking heeft op de verwerking van persoonsgegevens overeenkomstig artikel 2 AVG. De verwerking van gegevens van rechtspersonen en organisaties valt immers buiten het toepassingsgebied van de AVG.

II. ONDERZOEK TEN GRONDE

a. Rechtsgrond

5. Elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt (en die van nature een inmenging vormt in het recht op bescherming van persoonsgegevens) moet niet alleen noodzakelijk en evenredig zijn, maar ook voldoen aan de eisen van voorspelbaarheid en nauwkeurigheid, zodat de betrokkenen, over wie gegevens worden verwerkt, een duidelijk beeld krijgen van de verwerking van hun gegevens. Krachtens artikel 6.3 van de AVG, gelezen in samenhang met artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het EVRM, moet dergelijke wettelijke norm de essentiële

elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen beschrijven. Het gaat hierbij minstens om:

- Het (de) precieze doeleinde(n) van de gegevensverwerkingen;
- De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke (indien reeds mogelijk).

Voor zover de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordigen, omvat de wettelijke bepaling ter zake tevens volgende (aanvullende) essentiële elementen:

- de (categorieën van) verwerkte persoonsgegevens die ter zake dienend en niet overmatig zijn;
- de categorieën van betrokkenen wiens persoonsgegevens worden verwerkt;
- de categorieën van bestemmingen van de persoonsgegevens, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- de maximale bewaartermijn van de geregistreerde persoonsgegevens.

Aangezien de ingevolge het ontwerp in te voeren gegevensverwerkingen op zich geen belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen vertegenwoordigen, kunnen voormelde (aanvullende) essentiële gegevensverwerkingselementen in principe door de uitvoerende macht worden bepaald. Daartoe stelt de Autoriteit immers vast dat de te verwerken persoonsgegevens eerder beperkt zijn en slechts betrekking hebben op een zeer geringe en nauwkeurig afgebakende groep van betrokkenen.

6. Voor wat betreft de bepalingen van het ontwerp die aanleiding geven tot een verwerking van persoonsgegevens, of deze impliceren, wordt als rechtsgrond beroep gedaan op de wet van 17 september 2017.

b. Doeleinde

7. Volgens artikel 5.1.b) AVG kan de verwerking van persoonsgegevens enkel uitgevoerd worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.
8. Overeenkomstig artikel 2 *j*^o 4 van de wet van 17 september 2005 beoogt de wetgever te voorzien in een voorafgaandelijke machtingsprocedure voor wat betreft de activiteiten op het gebied van het lanceren, het bedienen van de vlucht of het geleiden van ruimtevoorwerpen die verricht worden door natuurlijke of rechtspersonen in de gebieden onder de rechtsbevoegdheid of onder het toezicht van de Belgische Staat of door middel van, roerende of onroerende, installaties die eigendom zijn van de Belgische Staat of die zich onder zijn rechtsbevoegdheid of toezicht bevinden. Bijkomend bepaalt artikel 14 van dezelfde wet dat een Nationaal Register van de ruimtevoorwerpen wordt aangelegd waarin de ruimtevoorwerpen ingeschreven worden waarvoor België lanceerstaat is, behalve wanneer deze registratie gebeurt door een andere Staat of een

internationale organisatie, conform de Overeenkomst betreffende de registratie van de ruimtevoorwerpen.

9. Deze doeleinden impliceren een verwerking van persoonsgegevens waarvan de modaliteiten ten dele door het ontwerp worden vastgesteld. De verwerking en (beperkte) publicatie van de gegevens die op grond van de wet en het uitvoeringsbesluit zijn verzameld kaderen tevens binnen een transparantieplichting met betrekking tot de openbare veiligheid en de bescherming van het milieu.
10. In dit kader verstrekt de aanvrager dat de verzameling en verwerking van de door de wet van 17 september 2005 en het ontwerp gespecificeerde persoonsgegevens gerechtvaardigd is gelet de noodzaak zich ervan te vergewissen dat de operator¹, en desgevallend de constructeur², over de vereiste vaardigheden en capaciteiten beschikken voor het verrichten van de activiteiten als bedoeld in de wet.
11. De Autoriteit is van oordeel dat de voormelde doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.

c. Verwerkingsverantwoordelijke

12. Overeenkomstig artikel 4.7) AVG is de verwerkingsverantwoordelijke een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt. In die zin herinnert de Autoriteit eraan dat de aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijke in het licht van de feitelijke omstandigheden gepast moet zijn. Met andere woorden, voor elke verwerking van persoonsgegevens moet worden nagegaan wie feitelijk het doel nastreeft en controle heeft over de verwerking³.

¹ Artikel 3, 2° van de wet van 17 september 2005 bepaalt: "onder "operator", de persoon die de activiteiten als bedoeld in deze wet verricht of van plan is te verrichten door, alleen of gezamenlijk, voor de effectieve controle te zorgen van het ruimtevoorwerp. De operator kan de activiteit verrichten krachtens een aannemingscontract."

² Artikel 3, 4° van de wet van 17 september 2005 bepaalt: "onder "constructeur", iedere persoon die meewerkt of meegewerkt heeft aan de ontwikkeling, de fabricage of de assemblage van het geheel of een deel van een ruimtevoorwerp."

³ Zowel de Werkgroep 29 – voorganger van de EDPB – als de Autoriteit hebben benadrukt dat het concept verwerkingsverantwoordelijke vanuit een feitelijk perspectief moet worden benaderd. Zie: Werkgroep 29, Advies 1/2010 over de begrippen "verantwoordelijke voor de verwerking" en "verwerker", 16 februari 2010, blz. 9 (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp169_en.pdf) en Gegevensbeschermingsautoriteit, *Overzicht van de begrippen verwerkingsverantwoordelijke/verwerker in het licht van de Verordening (EU) nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens (AVG) en enkele specifieke toepassingen voor vrije beroepen* zoals advocaten, blz.1 (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/Begrippen_VW_OA.pdf).

13. Voor wat betreft de machtigingsprocedure en het bijhouden van het Nationaal Register van de ruimtevoorwerpen kan uit de wet van 17 september 2005 worden afgeleid dat de minister die bevoegd is voor het ruimtevaartonderzoek en zijn toepassingen in het raam van de internationale samenwerking optreedt als verwerkingsverantwoordelijke. In realiteit, zoals dit tevens blijkt uit artikel 2, §1 van het ontwerp, is het de Federale Overheidsdienst bevoegd voor wetenschapsbeleid (hierna: FOD wetenschapsbeleid) die onder het gezag van de bevoegde minister instaat voor:
- het beheer van de dossiers met betrekking tot de ingediende machtigingsaanvragen overeenkomstig de wet en het ontwerp;
 - het bijhouden van het register als bedoeld in artikel 14, §1, van de wet, en van het repertorium als bedoeld in artikel 14, §3, van de wet, overeenkomstig de bepalingen van het ontwerp;
 - de controle en het toezicht op de krachtens de wet toegestane activiteiten;
 - de coördinatie van de taken die verband houden met de uitvoering van de wet en van dit besluit.
14. De waarheidsgetrouwe aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke draagt bij tot transparantie met betrekking tot de beoogde verwerking van persoonsgegevens en vergemakkelijkt de uitoefening van de rechten van de betrokkenen vastgelegd door de artikelen 12 – 22 AVG. Ter zake stelt de Autoriteit vast dat de FOD wetenschapsbeleid *de facto* optreedt als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4.7) AVG. Het verdient bijgevolg aanbeveling om de FOD wetenschapsbeleid uitdrukkelijk aan te duiden als verwerkingsverantwoordelijke.

d. Proportionaliteit/ Minimale gegevensverwerking

15. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden (principe van "minimale gegevensverwerking").
16. In het onderhavige geval dient er een onderscheid te worden gemaakt tussen enerzijds de machtigingsprocedure en anderzijds de publicatie van bepaalde gegevens in het Nationaal Register van de ruimtevoorwerpen.

Machtigingsprocedure

17. Overeenkomstig artikel 4 van de wet van 17 september 2005 is het verrichten van activiteiten als bedoeld in de wet onderworpen aan voorafgaande machtiging van de bevoegde minister. Bijkomend bepaalt artikel 5, §1, eerste lid van dezelfde wet: "*De Koning kan de voorwaarden bepalen voor het verlenen van de machtigingen om de veiligheid van personen en goederen, de*

bescherming van het leefmilieu, het optimaal gebruik van het luchtruim en de kosmische ruimte en de bescherming van de strategische, economische en financiële belangen van de Belgische Staat te waarborgen alsmede om te voldoen aan de verplichtingen van de Belgische Staat krachtens het volkenrecht.”

18. Ten eerste specificeert artikel 7 van de wet van 17 september 2005 de informatie die bij de aanvraag moeten worden gevoegd. Het betreft de volgende persoonsgegevens (uiteraard slechts in zoverre zij betrekking hebben op natuurlijke personen):

- de nauwkeurige identificatie van de operator, de voorstelling van zijn vroegere, huidige en toekomstige activiteiten, de technische, financiële en juridische waarborgen waarover hij beschikt;
- de identificatie van de constructeur(s) van het ruimtevoorwerp;
- de precieze identificatie van de personen voor wier rekening de activiteiten verricht zullen worden;
- de zo nauwkeurig mogelijke identificatie van de personen die zullen meewerken aan het verrichten van de activiteiten;
- ieder ander informatief element waarvan de operator de belangrijkheid niet kan negeren wat de beslissing betreft van de Minister tot het verlenen van de machtiging.

De concrete identificatie-elementen zijn neergelegd in bijlage 3 bij de wet van 17 september 2005: *"Formulier voor de aanvraag van een machtiging"*.⁴ Aangaande de te verwerken persoonsgegevens overeenkomstig de voormelde bijlage is de Autoriteit van oordeel dat ze in het licht van de omschreven doeleinden, toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is.

19. Artikel 7, §4 van de wet van 17 september 2005 bepaalt dat *"De Minister kan aan de operator alle aanvullende informatie bij het aanvraagdossier vragen. [...]"*. De Autoriteit aanvaardt dat de specifieke omstandigheden van een machtigingsaanvraag aanleiding kunnen geven tot een verzoek om bijkomende informatie, doch is van oordeel dat de huidige bewoording van de betrokken passage een te ruime bevoegdheid constitueert in hoofde van de minister. Als zodanig vraagt de Autoriteit om de betrokken passage als volgt te wijzigen: *"De Minister kan aan de operator alle aanvullende informatie bij het aanvraagdossier vragen die hij noodzakelijk acht in het kader van de behandeling van de machtigingsaanvraag."*

20. Ten tweede moet iedere activiteit als bedoeld in de wet overeenkomstig artikel 8, §2 van de wet van 17 september 2005 het voorwerp uitmaken van een initiële milieueffectrapportage vóór de toekenning van een machtiging. De bedoeling van deze studie is de mogelijke gevolgen voor het

⁴ Te raadplegen via de volgende link: https://www.belspo.be/belspo/space/doc/beLaw/AnnexForm_A1_nl.pdf.

milieu op aarde of in de kosmische ruimte te evalueren van het lanceren of het bedienen van een ruimtevoorwerp. Ter uitvoering van artikel 8, §3 van de wet van 17 september 2005 stelt artikel 8 van het ontwerp de inhoud vast van de voormelde effectenstudie. Daaruit blijkt dat de volgende persoonsgegevens zullen worden verzameld:

- een beschrijving van de knowhow waarover de aanvrager beschikt bij de uitoefening van de activiteiten, met inbegrip van een overzicht van de referenties, diploma's en beroepstitels van de belangrijkste leden van het bij de operaties betrokken personeel.

21. De Autoriteit stelt evenwel een discrepantie vast tussen enerzijds artikel 8 van de wet van 17 september 2005, dat spreekt over een milieueffectrapportage door een of meer daartoe door de bevoegde minister aangewezen expert(s), en artikel 8 van het ontwerp, dat betrekking lijkt te hebben op een ruimere effectenstudie betreffende de bescherming van het milieu en technische garanties, uitgevoerd door de operator zelf. In de mate dat de milieueffectrapportage effectief wordt uitgevoerd door onafhankelijke experts, hetgeen in overeenstemming lijkt met de letter van de wet, vraagt de Autoriteit zich af welke de pertinentie is van de expliciete mededeling van de referenties, diploma's en beroepstitels van de belangrijkste leden van het bij de operaties betrokken personeel.
22. De Autoriteit vraagt aldus om de betrokken passage te schrappen, zich ervan vergewissend dat deze informatie, wanneer dat absoluut noodzakelijk is, steeds bijkomend kan worden opgevraagd overeenkomstig artikel 7, §4 van de wet van 17 september 2005, hetzij om de noodzaak om over deze informatie te beschikken beter te motiveren.

Nationaal Register van de ruimtevoorwerpen

23. Op grond van artikel 14 van de wet van 17 september 2005 wordt een Nationaal Register van de ruimtevoorwerpen aangelegd waarin de ruimtevoorwerpen ingeschreven worden waarvoor België lanceerstaat is, behalve wanneer deze registratie gebeurt door een andere Staat of een internationale organisatie, conform de Overeenkomst betreffende de registratie van de ruimtevoorwerpen. Dit register omschrijft de technische details van het ruimtevoorwerp, identificeert de constructeur, alsmede de operator en wordt overeenkomstig artikel 5, §1 van het ontwerp op het internet geplaatst en kan vrij worden geraadpleegd.
24. Op heden stelt de Autoriteit vast dat er enkel rechtspersonen in de hoedanigheid van constructeur of operator zijn geregistreerd. Aangezien er evenwel werd voorzien in de mogelijkheid om ook natuurlijke personen te registreren vraagt de Autoriteit om in de wet van 17 september 2005, dan wel in het ontwerp, de concrete draagwijdte van de identificatie in de zin van artikel 14, §2, 4° van de wet te specificeren. Onduidelijkheid omtrent de (categorieën van) persoonsgegevens die

desgevallend gepubliceerd kunnen worden, laat de Autoriteit niet toe het principe van minimale gegevensverwerking te toetsen.

e. Bewaartermijn

25. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
26. Artikel 15, §2 van het ontwerp bepaalt met betrekking tot de bewaartermijn het volgende: *"De gegevens als bedoeld in artikel 7, §2, 1°, 4°, 6° en 7°, van de wet, alsook degenen als bedoeld in artikel 8, §1, 4°, (b) en (c), [van het ontwerp] worden voor een periode van 60 dagen bewaard te rekenen vanaf de publicatie van het ministerieel besluit dat de machtiging toekent of weigert. Bovendien is het eerste lid van toepassing op alle persoonsgegevens die verzameld worden conform artikel 7, §3 of §4, of artikel 8, §4 of §5, van de wet."*
27. De Autoriteit neemt akte van de bewaartermijn van 60 dagen voor wat betreft de gegevens die verwerkt worden in het kader van de behandeling van een machtigingsaanvraag, en, in voorkomend geval, de opvolging van de verleende machtiging.
28. Desalniettemin stelt de Autoriteit vast dat noch de wet van 17 september 2005, noch het ontwerp, voorziet in een bewaartermijn voor wat betreft de persoonsgegevens die desgevallend gepubliceerd worden in het Nationaal Register van de ruimtevoorwerpen. De Autoriteit vraagt om alsnog, rekening houdend met artikel 6.3 AVG, te voorzien in een maximale bewaartermijn voor deze gegevens, of toch minstens de criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn te bepalen.

**OM DEZE REDENEN,
de Autoriteit,**

is van oordeel dat de volgende wijzigingen aan het ontwerp zich opdringen:

- uitdrukkelijk aanduiden dat de FOD wetenschapsbeleid optreedt als verwerkingsverantwoordelijke (punten 13 – 14);
- schrappen, hetzij beter motiveren, van de volgende passage uit artikel 8, §1, 4°, (b): *"met inbegrip van een overzicht van de referenties, diploma's en beroepstitels van de belangrijkste leden van het bij de operaties betrokken personeel"*(punten 21 – 22);

- vaststellen van een maximale bewaartermijn, of toch minstens van de criteria die toelaten deze bewaartermijn te bepalen, voor wat betreft de persoonsgegevens die gepubliceerd worden in het Nationaal Register van de ruimtevoorwerpen (punt 28).

is daarenboven van oordeel dat de volgende wijzigingen aan de wet van 17 september 2005 noodzakelijk zijn:

- de draagwijdte van artikel 7, §4 inperken overeenkomstig punt 19;
- specificeren van de notie *identificeert* in de zin van artikel 14, §2, 4° (punt 24).

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Alexandra Jaspar, Directeur